

Vejforum 2021

A7 – GRØNNE BELÆGNINGER EPD – Miljøvaredeklaration

Christian Axelsen

Vejdirektoratet

DT-BBM-BEF

CAX@vd.dk

Disposition

Hvordan gør vi vores sektor grønnere?

- Hvad er baggrunden for at arbejde med klima (CO₂-reduktioner)?
- Hvilke informationer og data skal der bruges?
- Hvad er en EPD?
- Hvordan bruger vi EPD'er?
  - InfraLCA
  - Udbud
- Perspektiver
  - Kobling med økonomi
  - Kobling til politik og beslutningsprocesser

Baggrund

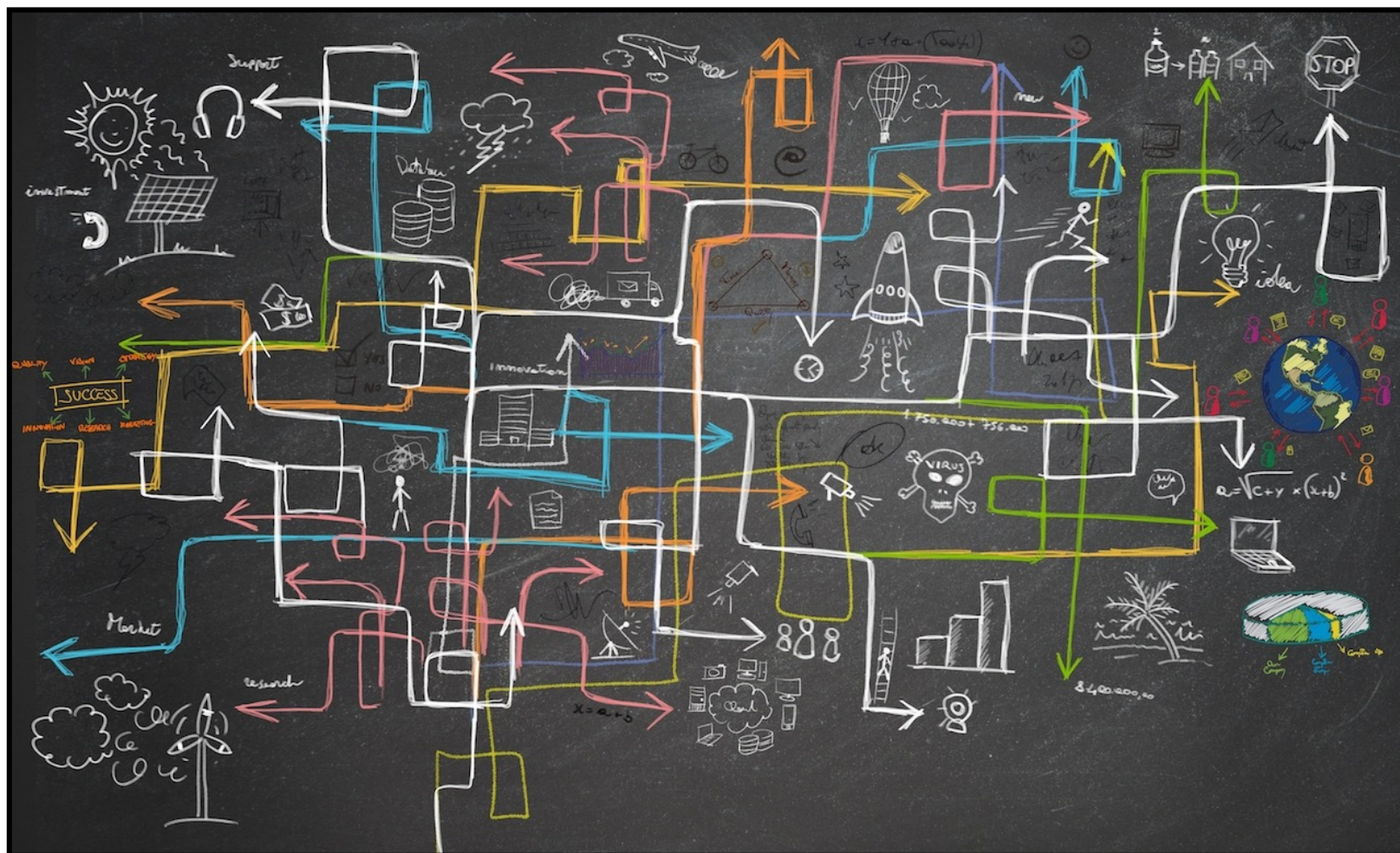

Klima og EPD'er

Baggrund

Terminologi i klimaarbejdet

- CO₂-reduktion vs. klimatilpasning (fx skybrudssikring)
- Miljø, bæredygtighed og klima...
- Drivhusgasser, CO₂, CO₂e, m.fl.
- Livscyklusperspektiv / livscyklusvurdering

Hvorfor arbejde med klima?

- Ny klimalov, 70% CO₂-reduktion i 2030 ift. 1990-udledninger
- For at lykkes, skal alt og alle, der kan bidrage, bidrage...!
- Transportsektoren skal bidrage betydeligt
- Kræver et strategisk fokus
- Fokus hvor det giver størst værdi

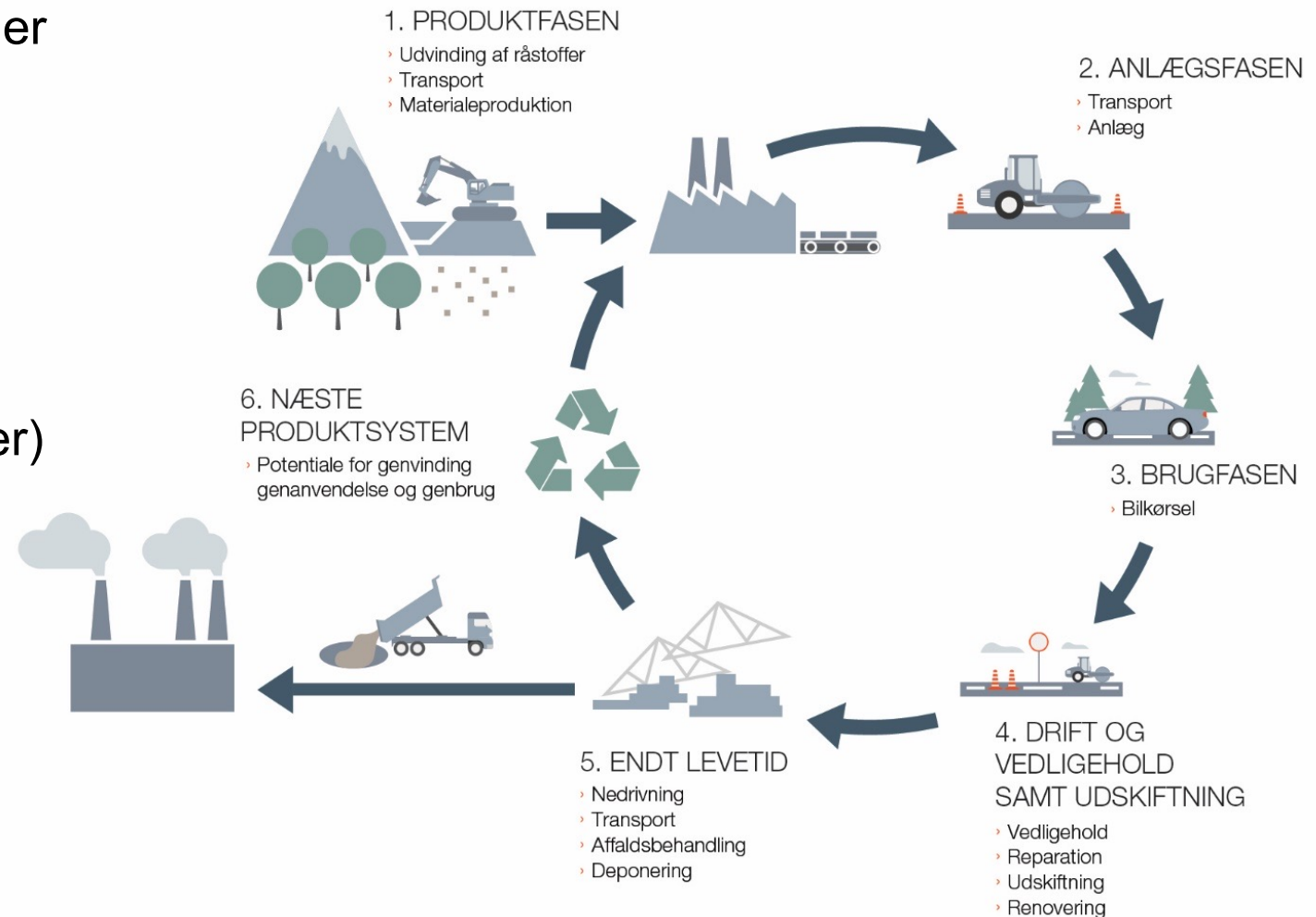
Vi fokuserer på bæredygtighed, hvor det giver størst effekt

Indsatser

- Vi prioriterer at reducere vejens CO₂-udslip og klimabelastning
- Vi fokuserer på at øge tilgængeligheden til alternative brændstoffer langs statsvejene
- Vi reducerer trafikstøj og forbrug af råstoffer
- Vi forbedrer biodiversitet og trafiksikkerhed
- Vi arbejder for at skabe bedre arbejdssikkerhed samt sikre ordentlige løn- og arbejdsforhold i alle vores leverancer
- Vi udarbejder fælles metoder og referencerammer for bæredygtighed
- Vi indarbejder bæredygtige løsninger i vores opgaver og understøtter, at de indgår i beslutningsgrundlag

Hvordan arbejdes der med klima?

- Hvordan skal vi arbejde med klima?
- Inkludere hele livscyklus, så emissioner ikke 'flyttes' (byrdeskift / lækage)
- Sætte værdier på alle påvirkninger igennem hele (vejens) livscyklus
- EPD'er
- Baseres på LCA (livscyklusvurderinger)
- Endnu ikke alle faser er med

Livscyklus, forskellige faser

Produktions- fase			Konstruk- tionsfase		Brugsfase							Bortskaffelsesfase				Næste produkt- system
Udvinding af råstoffer Transport til fremstilling Materialefremstilling			Transport til byggeplads Installation		Ibrugtagning	Vedligehold	Reparation	Udskiftning	Renovering	Energiforbrug til opvarmning og bygningsdrift	Vandforbrug	Nedrivning Transport til affaldsbehandling Affaldsbehandling Deponering				Genbrugs-/genanvendelses-/ el. genvindingspotentiale
A1	A2	A3	A4	A5	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	C1	C2	C3	C4	D

Hvad er en EPD?

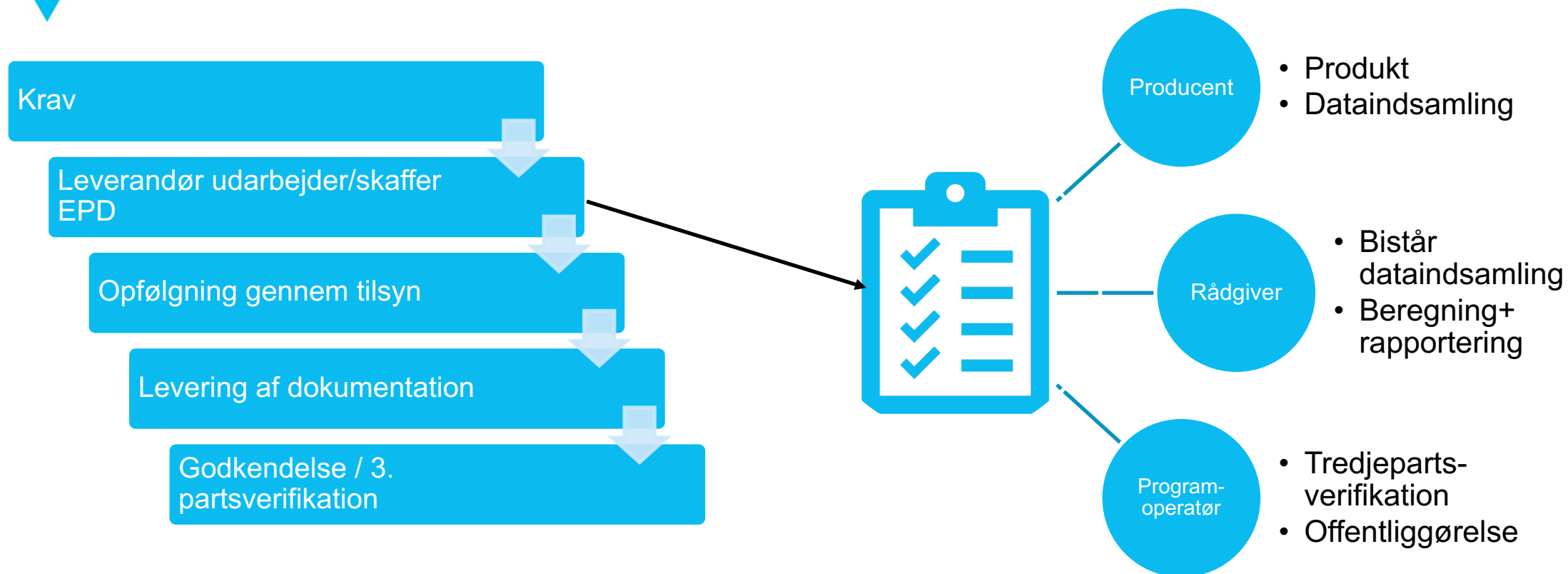
EPD

- Miljøvaredeklaration
  - PDF-dokument – tabelværdier med emissionsfaktorer
  - Standardiseret, EN15804;13 & EN15804;19
  - Tredjepartsverificeret
-
- Allerede krav i projekter og udbud

Miljøkategori	Enhed	Miljøpåvirkning pr. funktionel enhed			
		A1-A5	B1-B7	C1-C4	D
Global opvarmning	kg CO ₂ -eq				
Ozon udtømning	kg CFC-11-eq				
Forsuring	kg SO ₂ -eq				
Eutrofiering	kg (PO ₄) ³⁻¹ -eq				
Fotokemisk ozondannelse	kg ethene-eq				
Udtynding af abiotiske ikke -fossile ressourcer	kg Sb-eq				
Udtynding af abiotiske ikke -fossile ressourcer	MJ				
... og mange flere	...				

Udvikling af EPD - eksempel

Udvikling af EPD - eksempel

Forskellige typer EPD'er

- Branchespecifik EPD
- Produktspecifik EPD
- Projektspecifik EPD

Udvikling af EPD - eksempel

- Etablering af nye EPD'er er ofte tid- og ressourcekrævende
- Derfor kan en EPD-generator anvendes til at optimere
- Generatoren er verificeret i sig selv
- Generatoren beregner automatisk miljøbelastningen tilpasset EPD-formatet
- Generatorer anvendes ofte på brancheniveau
- Projektspecifikke EPD'er skal have reference

Det konkrete klimaarbejde

Nye klimakrav i udbud og kontrakter

- Politisk fokus på bæredygtighed - især på CO₂
- Får leverandører til at se indad – optimering, innovation
- Nye klimakrav skal/kan sidestilles med krav om CE mærkning eller funktionskrav
- Vi skal have øget mængden af EPD'er generelt i DK
  - Så der kan stilles flere klimakrav
  - Så der opnås et billigere EPD-marked
  - VD er ikke de eneste der stiller krav
- EPD'er bliver anvendt som klimadokumentationen i udbud
- EPD'er som data til baselines

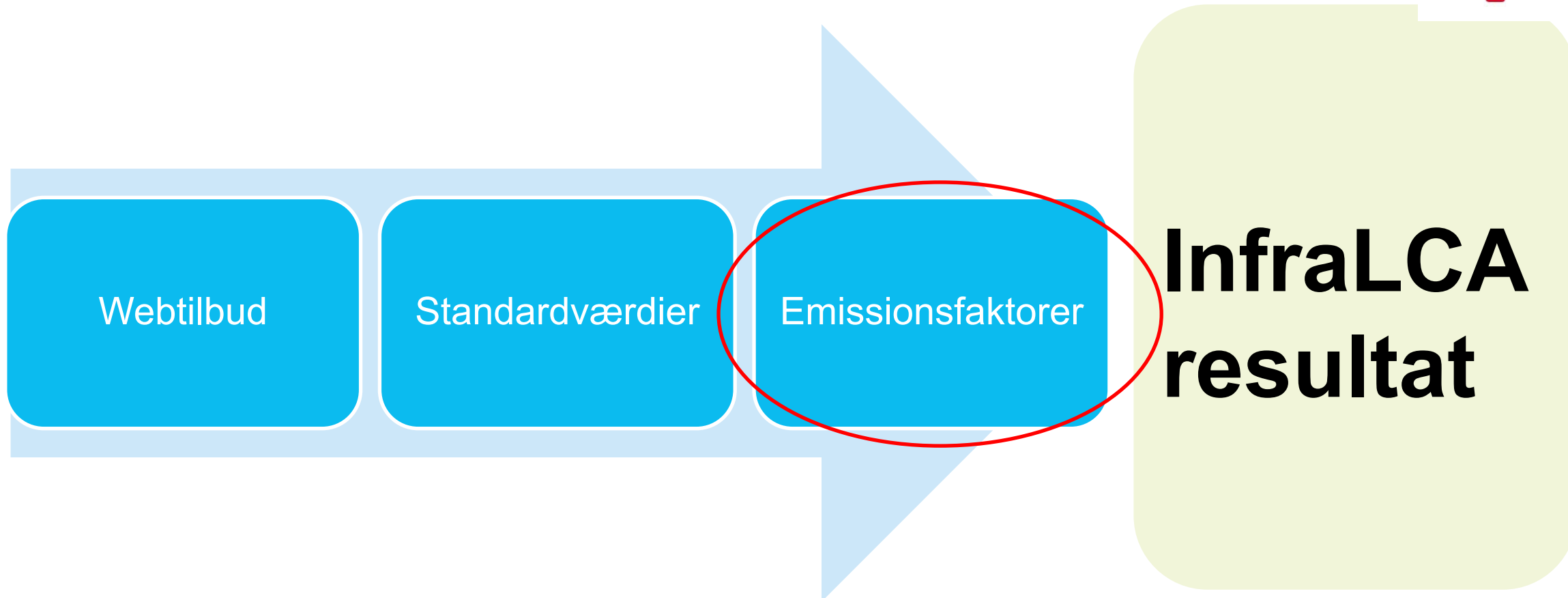
InfraLCA

- *Skal vi arbejde sammen på tværs, skal vi have samme tilgang...*
- InfraLCA er nu frit tilgængelig på <https://www.vejdirektoratet.dk/infralca>
- Bred opbakning til brugen af InfraLCA i Danmark til infrastrukturprojekter
- InfraLCA kan anvendes, såfremt der ikke ændres ved funktionaliteten i modellen
- Vejdirektoratet ejer InfraLCA og opdaterer løbende modellen
- Næste opdatering i december 2021 i samarbejde med Banedanmark
- Vi er meget interesseret i feedback undervejs ved anvendelsen af InfraLCA

InfraLCA, overordnet funktionalitet

InfraLCA, overordnet

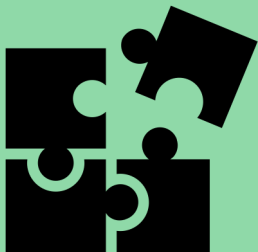
Fokuspunkter

Lav kompleksitet

Brugervenlighed

Bruges med VD's
nuværende systemer

Gennemsigtighed

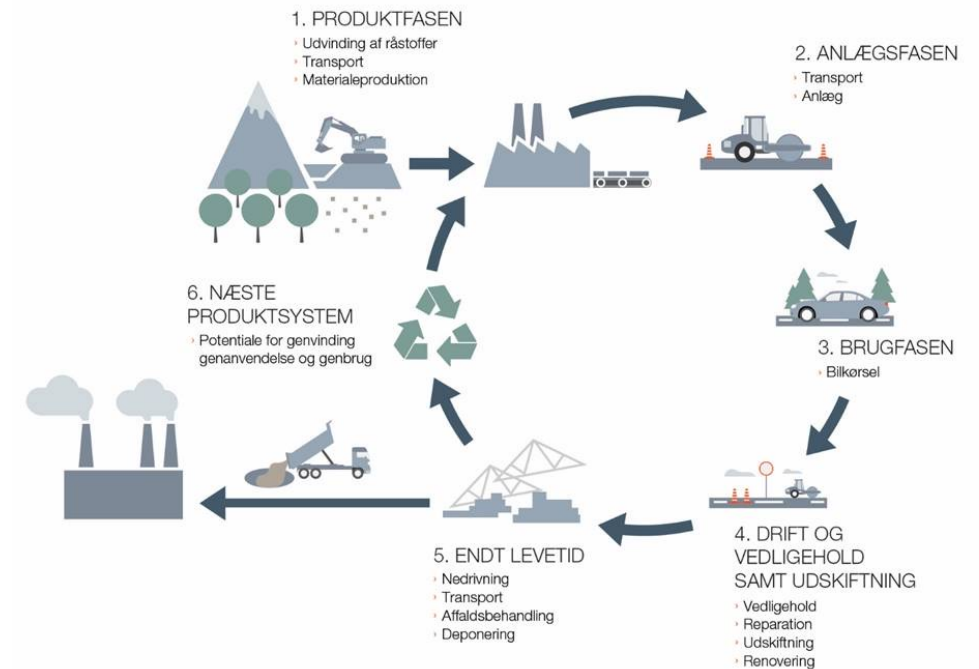
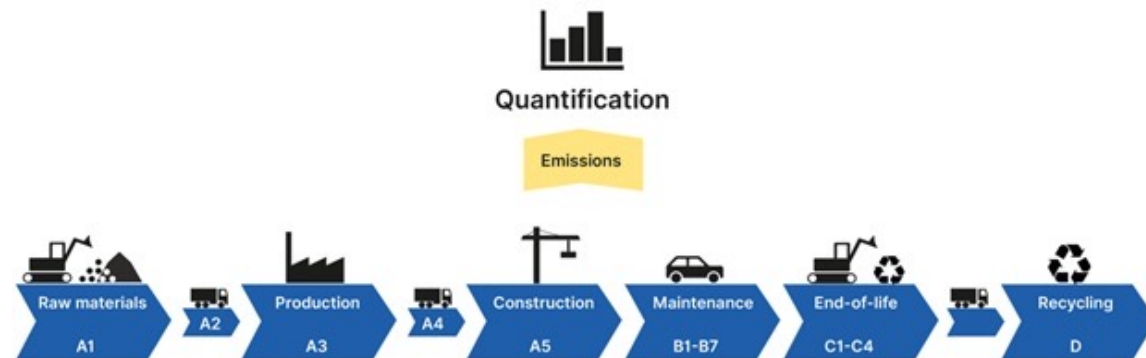

Objektivt datagrundlag

InfraLCA, ny model til CO₂-analyser

- InfraLCA blev færdigudviklet i 2020 og anvendes nu
- InfraLCA kan analysere på miljø og klima for det enkelte materiale i et projekt og/eller i drift
- Modellen arbejder med accepterede data
- Modellen er klar – er data?

Implementering af klimahensyn i kontrakter

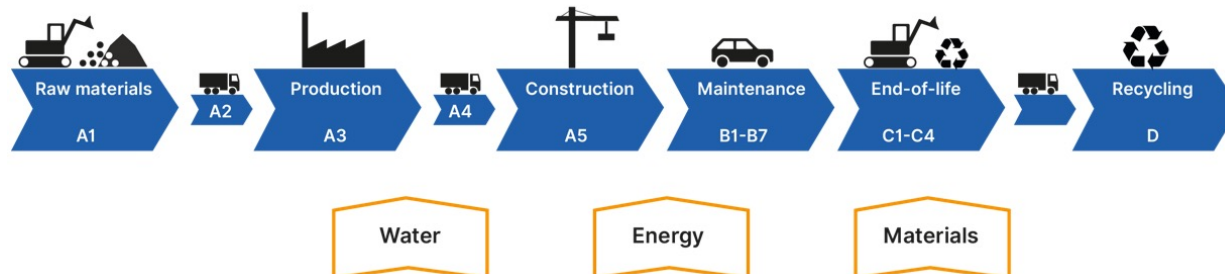
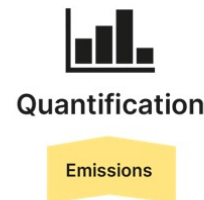
Udfordringer

Hvad er en EPD?

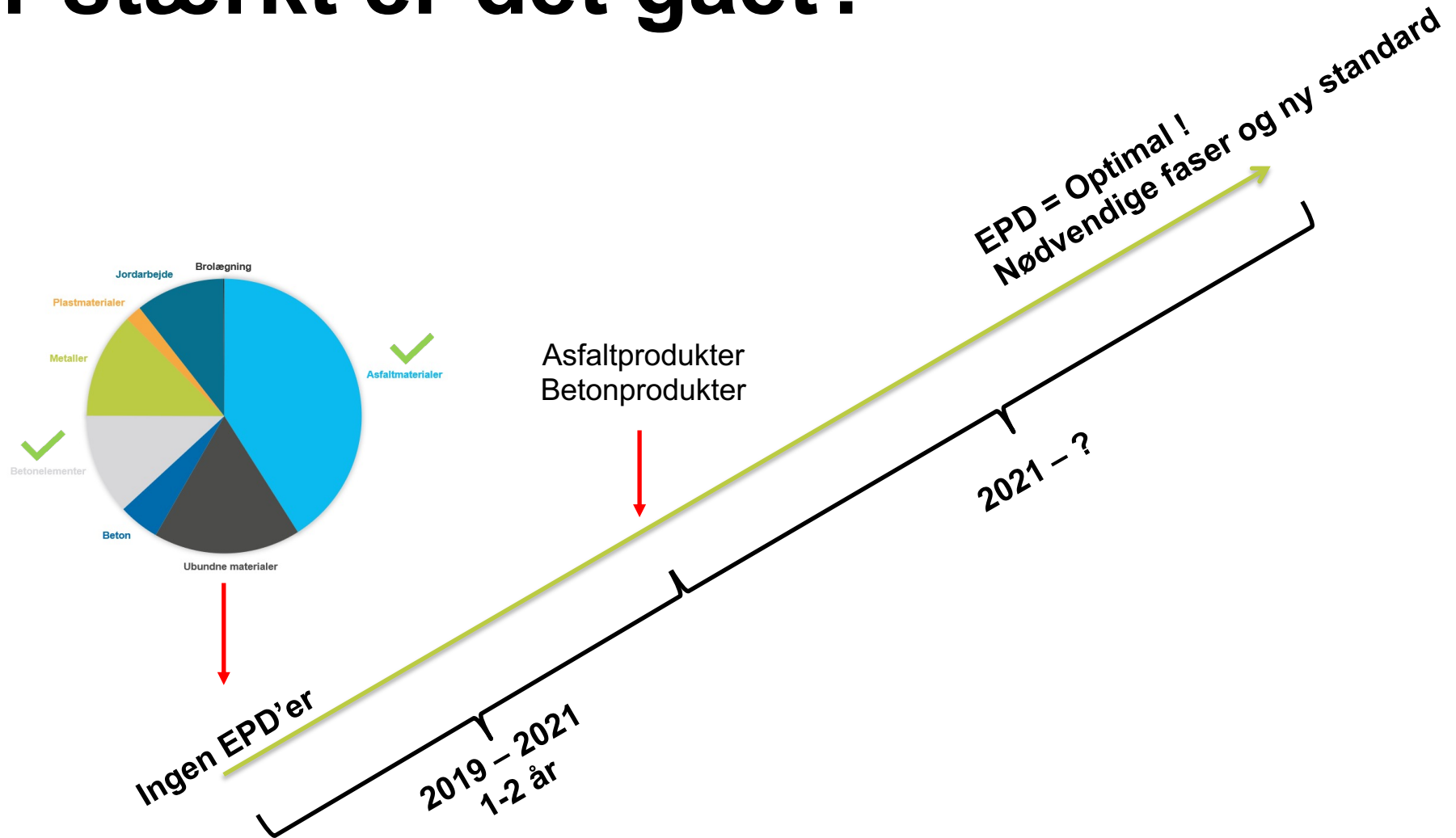
Miljøkategori	Enhed	Miljøpåvirkning pr. funktionel enhed			
		A1-A5	B1-B7	C1-C4	D
Global opvarmning	kg CO ₂ -eq				
Ozon udtemning	kg CFC-11-eq				
Forsuring	kg SO ₂ -eq				
Eutrofiering	kg (PO ₄) ³⁻ -eq				
Fotokemisk ozondannelse	kg ethene-eq				
Udtynding af abiotiske ikke-fossile ressourcer	kg Sb-eq				
Udtynding af abiotiske ikke-fossile ressourcer	MJ				
... og mange flere	...				

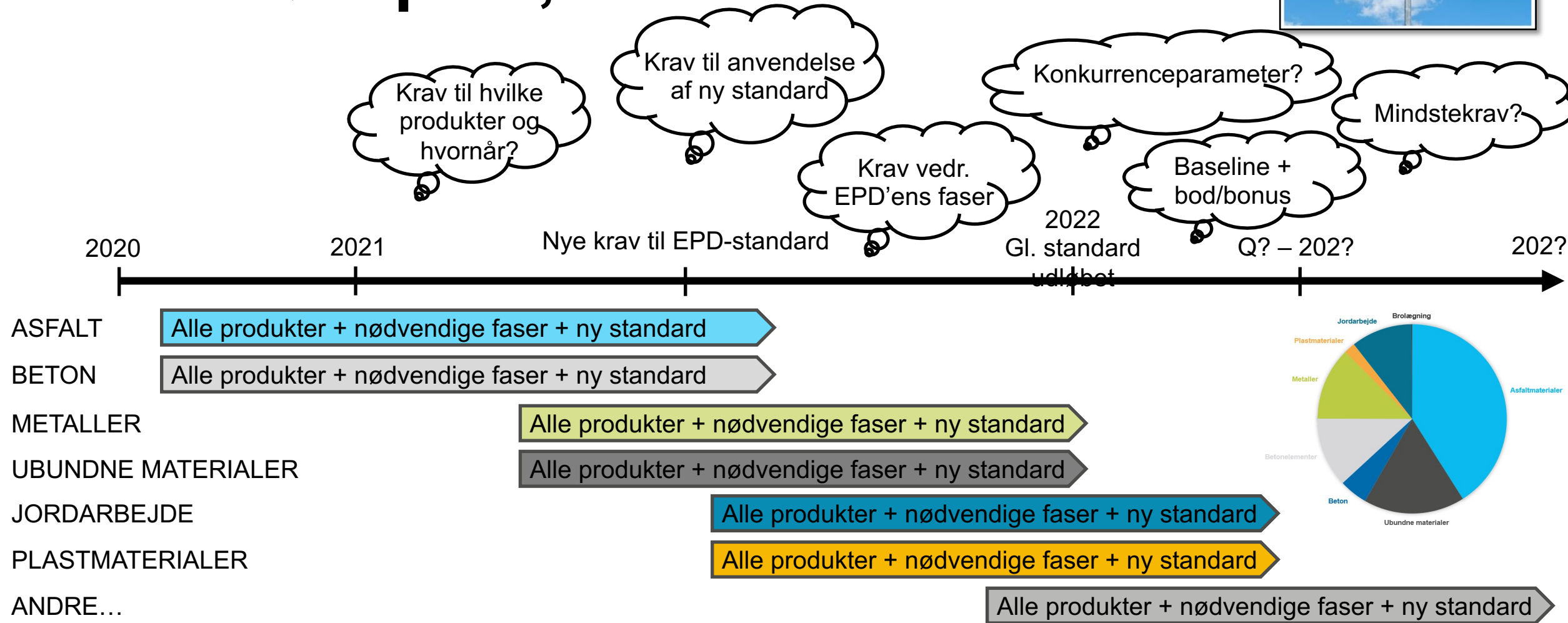
EPD'erne er ikke "optimale" i dag

- EPD'er omfatter i dag typisk kun fase A1-A3
- Den nye standard inddrager yderligere C og D. Fase B følger først i senere
- Der implementeres ny EN-standard i Q3-2022
  - => EPD'er risikerer først at være ensartede efter Q3-2027 da EPD'er er gyldige i 5 år
- Der er (kun) offentliggjort EPD'er fra ca. 150 producenter og brancheforeninger i hos EPD Danmark
  - EPD Norge har ca. 1.000 - har været i gang i længere tid
- Ikke mange af VD's samlede leverandører har endnu erfaring med at levere EPD'er i forbindelse med udbud
  - Øges hastigt

Hvor stærkt er det gået?

EPD-køreplan, hvad kan vi nu?

EPD-køreplan

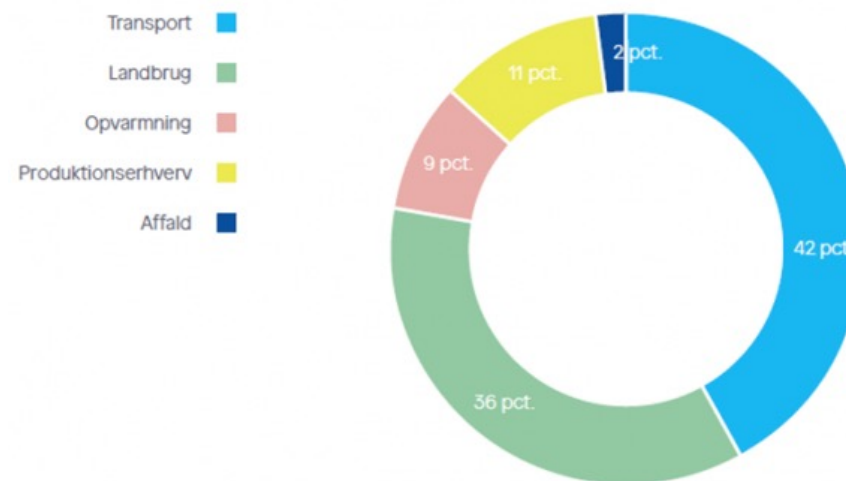
- Igen: InfraLCA er klar – data er ikke nødvendigvis helt klar... endnu
- Rigtig meget er sket henover det seneste år, bl.a. der er stillet nye klimakrav
- Antallet af EPD'er er mangedoblet i tiden efter, InfraLCA er udviklet
- Der forventes klart et endnu accelereret tempo i nye tilgængelige data fra industrien
- Inkluderer data til overgangen til ny EPD-std.

Videre perspektiver

Koblingen mellem klima og økonomi

- Hvad koster det at reducere ét ton CO₂ (skyggepris)
- Den ultimative parameter til beslutningsprocessen
- Klimaaftrykket kan nu objektivt fastsættes ved brug af verificerede data, EPD'er og InfraLCA
- Kan økonomien?
  - Er der tale om et nyt tiltag?
  - Er der tale om en klimamæssig forbedring af et eksisterende produkt?
  - Hvor kommer 'forbedringen' fra?
  - Hvor sker forbedringen i livscyklus?

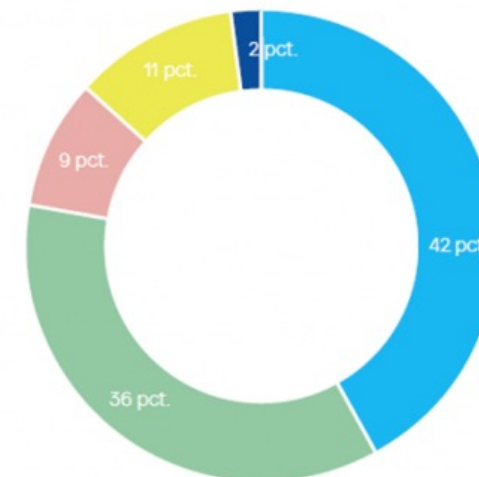
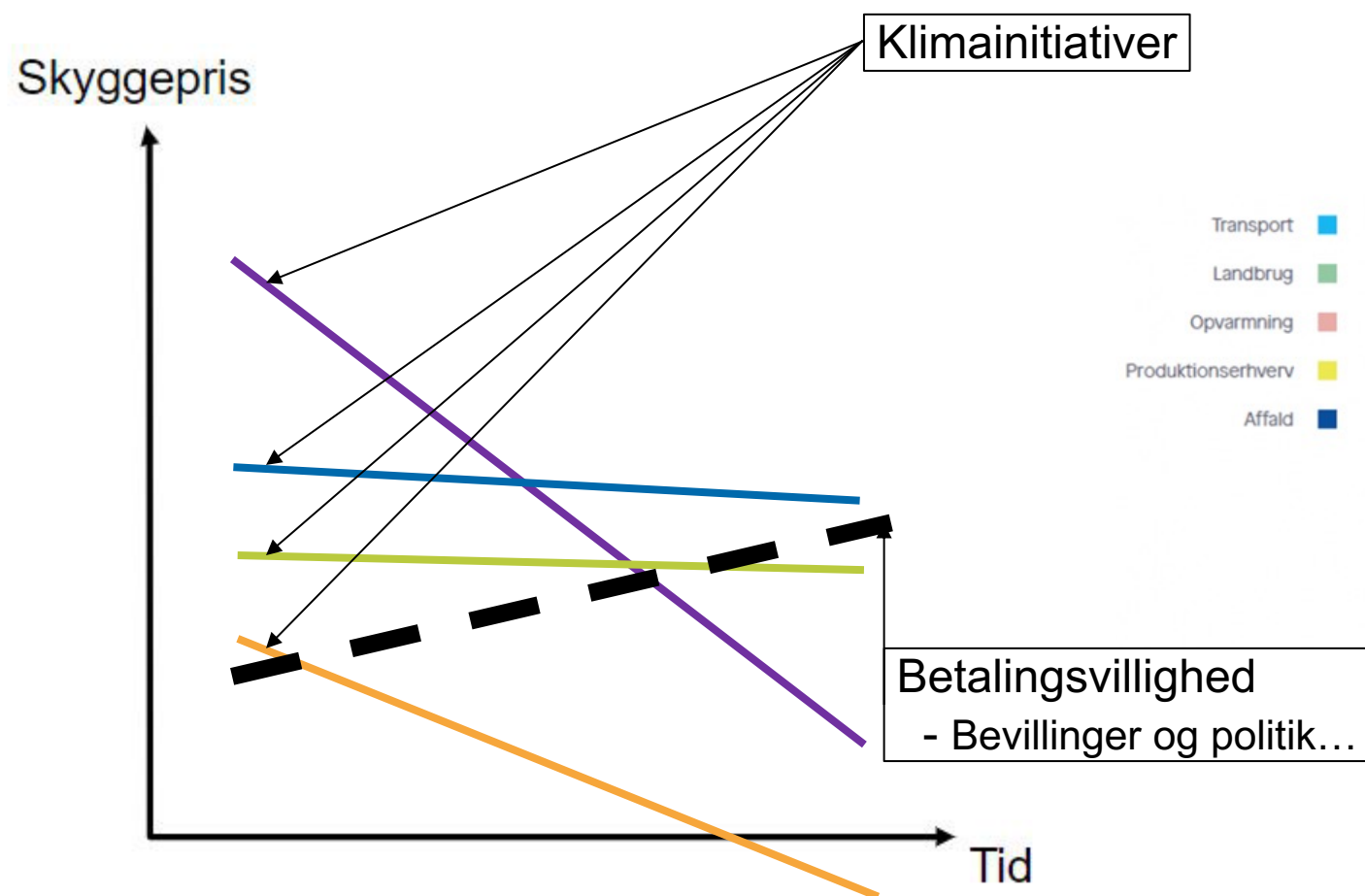

Videre perspektiver - eksempel

Betalingsvillighed over tid

Videre perspektiver - eksempel

Betalingsvillighed over tid

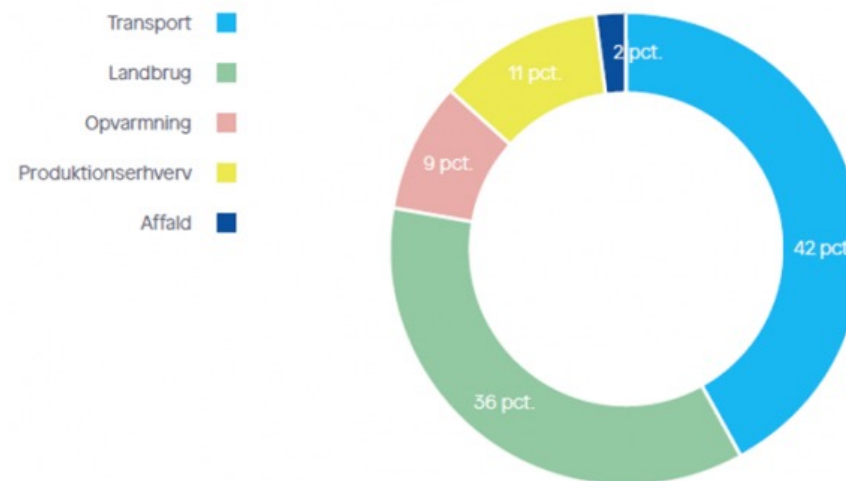
InfraLCA, kontakter i Vejdirektoratet

- Mads Lenschau (MLL@vd.dk)
- Christian Axelsen (CAX@vd.dk)

www.vd.dk/InfraLCA

- Jo mere feedback, jo bedre!
- Video-tutorial til anvendelse af modellen

Tak for opmærksomheden...

